

Stockholms
stad

Lokalt utvecklings- program för Rinkeby- Kista stadsdelsområde

Inriktning, mål och åtgärder
2018-2022

stockholm.se

Lokalt utvecklingsprogram

Dnr: 1.2.1.-463-2016

Utgivningsdatum: 2017-12-05

Innehåll

1. Inledning	4
2. Nuläge	5
3. Mål	12
4. Prioriterade åtgärder	13
5. Geografiska fokusområden	20
6. Aktörer i det lokala utvecklingsarbetet	25

Bilagor:

1 Mål, åtgärder och uppföljning

2 Statistik

1. Inledning

Kommunfullmäktige fattade i oktober 2015 beslut om Stockholms stads vision, Vision 2040 – ett Stockholm för alla, och om Riktlinjer för lokalt utvecklingsarbete. Riktlinjerna syftar till att tydliggöra ansvarsfördelning och arbetssätt för ett lokalt och decentraliserat utvecklingsarbete inom Stockholms stad och till att tydliggöra stadsdelsnämndernas roll och mandat. Ett annat syfte är att tydliggöra sambandet mellan det lokala arbetet och den övergripande inriktningen i stadens vision, budgetinriktning och andra stadsövergripande utvecklingsprocesser.

Riktlinjerna kan sammanfattas på följande sätt.

1. Lokalt utvecklingsarbete ska utgå från ett medborgarperspektiv med stadsdelsnämnderna som nav
2. Alla stadsdelar ska utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och unika kvaliteter med utgångspunkt från stadens vision, budget
3. Resurser ska styras till områden med störst behov
4. Uppföljningen och samordningen av det lokala arbetet ska fördjupas

Med utgångspunkt i riktlinjerna har alla stadsdelsnämnder fått i uppdrag att ta fram lokala utvecklingsprogram (LUP) som ska utgå från uppgifter och analyser i rapporten Skillnadernas Stockholm. I de fall kompletterande och mer aktuella uppgifter finns kan dessa användas. LUP ska vidare utgå från analyser av lokala förhållanden och dialoger med invånare, lokala aktörer samt förtroendevalda och medarbetare inom stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Det lokala utvecklingsprogrammet för Rinkeby-Kista stadsdelsområde fastställdes av Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd första gången år 2016. Föreliggande ärende utgör en revidering och avser åren 2018-2022.

2. Nuläge

Demografi, boendeformer, arbetsplatser m.m.

Rinkeby-Kista är det nordligaste av Stockholms stadsdelsområden och har ca 49 000 invånare. Området består av stadsdelarna Akalla (ca 8 700 invånare), Husby (ca 12 000 invånare), Kista (ca 12 700 invånare) och Rinkeby (ca 16 000 invånare). Även Hansta naturreservat ingår i stadsdelsområdet. Antalet invånare väntas öka till ca 62 000 år 2026.

Drygt 40 000 personer arbetar i området, de flesta i Kista, där bl.a. flera stora branschföretag inom informations- och kommunikationsteknik etablerat sig. Andelen utrikesfödda invånare uppgår till 58 procent jämfört med 24 procent för staden som helhet.

Stockholms stad har målet att bygga 140 000 bostäder fram till år 2030. I förslag till översiktsplan för Stockholm är Kista-Järva ett av fyra fokusområden, vilket innebär att det är ett av de områden som ska prioriteras när det gäller utbyggnad. De närmaste åren planeras ca 8 300 nya bostäder i stadsdelsområdet¹, främst i Kista där en blandstad skapas. Det innebär att bostäder byggs i, och individ, företagsområdet. I övriga tre stadsdelar planeras viss förtätning.

Av totalt ca 20 000 bostäder i stadsdelsområdet finns 93 procent i flerbostadshus och 7 procent i småhus². Fördelningen avviker marginellt från fördelningen i staden. Av bostäderna utgör andelen hyresrätter ca 60 procent och andelen bostadsrätter ca 40 procent.

¹ Rapporten Bostadspotential Stockholm 2014

² Områdesfakta, avser 2014

Närheten till Järvafältet och Hansta naturreservat ger möjligheter till rekreation och friluftsliv. I anslutning till Järvafältet finns kulturgårdarna Husby Gård och Akalla By, med verksamheter och aktiviteter för alla åldrar. Det finns också många lekparkar, plaskdammar och spontanidrottsanläggningar i stadsdelsområdet. Sammanlagt finns det 35 km asfalterad gång- och cykelväg.

Välbefinnande och hälsa

Ohälsotal

Ohälsotalet är ett mått på den totala sjukfrånvaron som ersätts från sjukförsäkringen, dvs. både sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning. Ohälsotalet omfattar inte dagar med sjuklön från arbetsgivaren. I stadsdelar med höga ohälsotal är det en högre arbetslöshet, lägre inkomster och en större andel utlandsfödda än i andra stadsdelar i staden. Personer med högre utbildningsnivå har i genomsnitt bättre hälsa. Ohälsotalet för Stockholm som helhet var 18,8 dagar år 2016³. I stadsdelsområdet uppgick det genomsnittliga ohälsotalet till 30 dagar, men varierade från 21,3 dagar i Kista till 30 dagar i Akalla, 33,4 dagar i Husby och 33,5 dagar i Rinkeby. Ohälsotalet är generellt högre för kvinnor än för män.

Medellivslängden brukar användas för att beskriva befolkningens hälsa på en övergripande nivå⁴. Medellivslängden har ökat i Sverige sedan mitten av 1800-talet. Under perioden 2010-2014 var medellivslängden i stadsdelsområdet 83,5 år för kvinnor och 79,2 år för män. Medellivslängden i hela Stockholm var under samma period 84,2 år för kvinnor och 80,7 år för män.

Även om folkhälsan i Sverige är god är den inte jämnt fördelad hos befolkningen. Ojämligheten i hälsa mellan vissa grupper har dessutom ökat under senare tid⁵. I Skillnadernas Stockholm beskrivs att befolkningen i Rinkeby-Kista, vid jämförelse med befolkningarna i andra stadsdelsområden, generellt sett kännetecknas av:

- högre grad av ohälsa
- lägre utbildningsnivå
- lägre skolresultat
- högre arbetslöshet
- trångboddhet
- lägre inkomster
- högre andel med ekonomiskt bistånd
- lägre valdeltagande
- högre känsla av otrygghet
- lägre tillit till polisen och till stadsdelsförvaltningen.

---

³ Områdesfakta

⁴ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/folkhalsans-utveckling/halsa/medellivslangd/>

⁵ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/f/folkhalsans-utveckling-arsrapport-2017/>

Tandhälsa hos barn

Tandhälsovården är viktig för att tidigt upptäcka riskfaktorer och hälsoproblem som kan leda till en ogynnsam utveckling för barn. Föräldrars sociala förhållanden har stor inverkan på barn och unga när det gäller att besöka tandvården och risken för karies. Förekomsten av barnkaries är ojämnt fördelad i staden och tydligt kopplad till social utsatthet. I Rinkeby-Kista hade tio procent av treåringarna kariesskadade tänder 2016, vilket är näst högst bland Stockholms stadsdelsområden och andra kommuner i länet⁶.

Fetma hos barn och ungdomar

Övervikt och fetma är ett folkhälsoproblem. Fetma hos barn och ungdomar ökar risken för hälsoproblem senare i livet. Andelen fyra-åringar med fetma i Rinkeby-Kista är nära 15 procent och bland de högsta i länet. Det finns också ett tydligt samband mellan andelen barn med fetma och barn i ekonomiskt utsatta familjer.

Uppväxtvillkor och utbildning

Ekonomiska förutsättningar

Det finns ett samband mellan barnfamiljers ekonomi, barnens hälsa, skolprestationer, boendeform och deltagande i fritidsaktiviteter.

Skillnaderna mellan barnfamiljer med olika inkomstnivåer har ökat. Medelinkomsten i Stockholm uppgick år 2015 till 352 000 kronor. I Rinkeby-Kista uppgick motsvarande belopp till 226 600 kronor. I stadsdelsområdet var medelinkomsten högst i Kista (287 800 kronor) och lägst i Rinkeby (172 800)⁷.

Förskola och skola

Andelen barn och unga är högre i stadsdelsområdet, 34 procent, jämfört med staden som helhet, där andelen är 28 procent⁸.

Ålder	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0-5	4489	4513	4666	4873	5139	5284
6-15	6209	6231	6312	6526	6723	6819
16-19	2531	2546	2530	2560	2644	2685
20-24	3846	3846	3969	4127	4240	4279
Total	17 075	17 136	17 476	18 086	18 746	19 066

Av tabellen framgår bl.a. att antalet barn i förskoleålder ökar. Ökningen sker främst i Kista, beroende på utbyggnaden av bostäder.

⁶ Årsrapport från barnhälsovården i Stockholms län 2016

⁷ Områdesfakta

⁸ Områdesdatasystemet (ODS)

Rinkeby-Kista är ett av tre stadsdelsområden där lägst andel ungdomar har betyg som ger behörighet till nationellt program på gymnasiet. I stadsdelsområdet hade 35,4 procent av invånarna 25-64 år eftergymnasial utbildning 2016 medan motsvarande siffra för staden var 58 procent.

Forskning visar att förskolan har stor positiv påverkan på barns utveckling och lärande långt upp i skolåldern och välbefinnandet senare i livet.

Förmåga att uttrycka sig och kommunicera är en förutsättning för att förstå sin omvärld och få godkända resultat i skolan. I förskolan läggs grunden för språk och kommunikation. I Rinkeby-Kista är 94 procent av barnen flerspråkiga och 84 procent har ett annat modersmål än svenska. Utifrån att forskning visar att flerspråkighet ger kunskapsmässiga fördelar, behöver barn få utveckla både sitt modersmål och svenska språket.

För många familjer i Rinkeby-Kista är förskolorna det första mötet med det svenska samhället, vilket innebär att de blir viktiga arenor för integration. Samtidigt är inskrivningsgraden i förskola lägst i staden i åldrarna 2-5 år.

År 2017 går drygt 1 760 ungdomar från stadsdelsområdet i årskurs 7-9. Av dessa går ca 37 procent i kommunala skolor och ca 17 procent i enskilda skolor i stadsdelsområdet. Övriga går i skolor i andra stadsdelsområden eller i skolor utanför Stockholms stad⁹.

Barn och ungas fritid

Fritiden har stor betydelse för barn och ungas uppväxtvillkor. En aktiv fritid bidrar till utveckling av förmågor som självkänsla och social kompetens och främjar god hälsa hos barn och ungdomar. Skillnader i deltagande i Kulturskolan Stockholm beror till stor del på skillnader i socioekonomisk och svensk eller utländsk bakgrund. Det är fler flickor än pojkar som deltar¹⁰. Flickor besöker också bibliotek i högre utsträckning än pojkar. Biblioteken lockar också i relativt stor utsträckning barn och unga med utländsk bakgrund och de med sämre socioekonomiska förutsättningar. Det finns också ett tydligt samband mellan socioekonomiska faktorer och medlemskap i en idrottsförening. Andelen unga i stadsdelsområdet som är aktiva i en idrottsförening är låg jämfört med andra stadsdelsområden. Däremot är andelen besökare på ungdomsgårdar och träffpunkter jämförelsevis hög. Risken för ett fysiskt inaktivt liv ökar för barn i åldern 13-20 år, särskilt för flickor. Idrottandet är också, enligt Skillnadernas Stockholm, lägre än genomsnittet bland barn och ungdomar med funktionsnedsättning eller med en svagare

---

⁹ Sweco

¹⁰ Jämlik fritid bättre framtid, Hållbarhetskommisionens rapport 2017

socioekonomisk bakgrund och bland flickor med utländsk bakgrund.

Barn och våld

Stadens socialtjänstinspektörer genomför löpande kvalitetsgranskningar. I granskningarna för åren 2016 och 2017 om barn som upplevt våld, anges flera högriskfaktorer som omfattar barn och unga i stadsdelsområdet. Det finns ett samband mellan att växa upp med våld i familjen och senare vuxenrelationer med våldsinslag. Det finns också en tydlig koppling mellan våld i nära relation och barnmisshandel. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har näst flest placeringar i skyddat boende bland stadens nämnder¹¹.

År 2016 inkom 376 anmälningar till förvaltningens socialtjänst som avsåg oro för att barn (0-12 år) antingen utsatts för, eller upplevt, våld i nära relation. Totalt avslutades 348 utredningar gällande barn 0-12 år 2016. I 95 av dessa förekom våld i nära relation.

Många ungdomar i stadsdelsområdet debuterar tidigt i brott, däribland våldsbrott¹². Det grova våldet bland unga, ibland med dödlig utgång, bedöms också ha ökat under senare år.

Arbete och försörjning

Sysselsättningsgrad

Sysselsättningsgraden är den andel av befolkningen 20-64 år som förvärvsarbetar. År 2016 arbetade ca 60 procent av befolkningen i Rinkeby-Kista jämfört med ca 79 procent av befolkningen i staden. Inom stadsdelsområdet är sysselsättningsgraden högst i Kista (ca 69 procent) och lägst i Rinkeby (ca 50 procent).

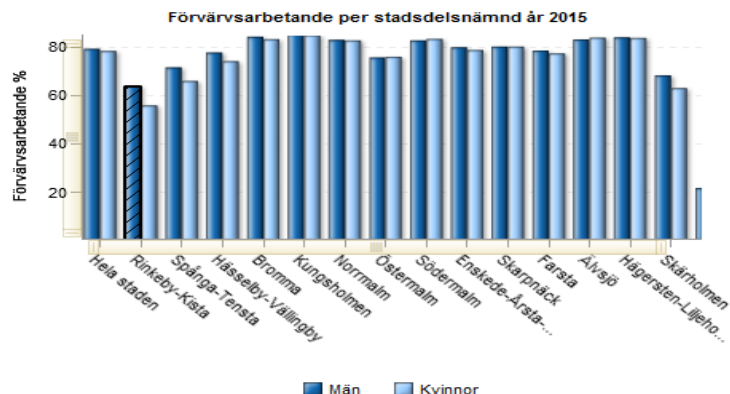
Bland invånarna i stadsdelsområdet förvärvsarbetade under år 2016 ca 56 procent av kvinnorna och ca 64 procent av männen. I staden som helhet förvärvsarbetade ca 78 procent av kvinnorna och ca 79 procent av männen. I alla stadsdelsområden var sysselsättningsgraden lägre för kvinnor än för män.

---

¹¹ Socialtjänstrapporten 2016

¹² Samverkansöverenskommelse mellan Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning och Lokalpolisområde Rinkeby

öppen 20-64 år

År 2016 fanns ca 9 500 unga vuxna i åldern 18-29 år i stadsdelsområdet. Merparten av dessa arbetar eller studerar. Drygt 300 unga vuxna var aktuella för ekonomiskt bistånd i oktober 2017 och kunde ta del av insatser via Jobbtorg och arbetsförmedlingen. Rinkeby-Kista har den högsta andelen, 18 procent¹³, unga vuxna som varken arbetar eller studerar (UVAS) i staden. För målgruppen UVAS gäller generellt att 50-60 procent¹⁴ står helt utanför alla stöd- och trygghetssystem vilket för Rinkeby-Kistas del innebär ca 800-900 unga vuxna.

Ekonomiskt bistånd

Barn som lever i hushåll med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd riskerar sämre hälsa och sämre förutsättningar att slutföra gymnasiestudier än barn som lever i familjer som är självförsörjande.

Andelen invånare 18-64 år med ekonomiskt bistånd i staden minskade från närmare 6 procent år 2005 till 3 procent år 2014. För hushåll med ekonomiskt bistånd i staden har dock andelen med långa biståndstider (10-12 månader per år) ökat de senaste 20 åren.

I Skillnadernas Stockholm redovisas förändringen av andel biståndstagare i de 15 stadsdelar som haft högst andel biståndstagare 2005 och 2014, däribland Rinkeby och Husby. I Rinkeby minskade andelen från ca 27 procent till ca 14 procent och i Husby från ca 19 till ca 8 procent under perioden.

Under 2016 hade ca 200 vuxna arbetslösa personer i Rinkeby-Kista haft ekonomiskt bistånd i mer än fyra år. De flesta av dessa deltog i någon form av arbetsmarknadsinsats. Drygt hälften av bidragstagarna (117 st.) hade barn.

¹³ Rapport "Unga stockholmare som står långt från arbetsmarknaden" SWECO 2016

¹⁴ Rapport "Unga stockholmare som står långt från arbetsmarknaden" SWECO 2016

Hushållen i Rinkeby-Kista hade år 2016 längst genomsnittlig biståndstid, 8,2 månader per år, jämfört med staden som helhet där den genomsnittliga biståndstiden var 7,2 månader¹⁵. Av de hushåll som erhöll ekonomiskt bistånd år 2016 hade närmare 30 procent fått bistånd under 4-5 år. Det var den tredje högsta andelen i staden.

Vid förvaltningens senaste mätning (juli 2017) hade 458 barnfamiljer ekonomiskt bistånd. När det gäller boendeform hade 58 procent ett förstahandskontrakt, 42 procent var inneboende eller bodde i andra hand och 8 procent bodde på bostadshotell. Totalt 38 barn bodde på hotell vilket är en minskning med 50 jämfört med motsvarande mätning 2015. Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) har särskilda bostäder för barnfamiljer. I juli bodde 82 barnfamiljer från stadsdelsområdet i lägenhet via SHIS. Det är en ökning med 17 familjer jämfört med juli 2015.

In- och utflyttningar 2016

Det är en hög omsättning av boende i stadsdelsområdet jämfört med staden som helhet¹⁶.

	Inflyttning	Utflyttning	Totalt antal invånare
Akalla	1 660 (19 %)	1 596 (18 %)	8 713
Husby	2 082 (17 %)	2 266 (19 %)	11 917
Kista	2 734 (22 %)	2 336 (18 %)	12 702
Rinkeby	2 262 (14 %)	2 431 (15 %)	15 941
Rinkeby-Kista stadsdelsområde	7 718 (16 %)	7 609 (15 %)	49 273
Stockholms stad	68 826 (7 %)	63 892 (7 %)	935 619

Enligt Skillnadernas Stockholm tenderar de som bor i ett område med låg inkomstnivå, utbildningsnivå och sysselsättningsgrad att flytta när de för ökad inkomst eller högre utbildningsnivå.

Demokrati och trygghet

Valdeltagande

Det är stora skillnader i valdeltagande mellan olika områden i Stockholm. Rinkeby och Husby är två av sju stadsdelar i staden som har lägst valdeltagande. År 2014 var valdeltagandet 51,7 procent i Rinkeby och 56,7 procent i Husby. För staden som helhet var valdeltagandet 82,1 procent.

¹⁵ Socialtjänstrapporten 2016

¹⁶ Områdesfakta

Trygghet

Enligt stadens trygghetsmätning¹⁷ är den upplevda otryggheten i staden som helhet 7 procent. Otryggheten hos invånarna i stadsdelsområdet har ökat från 19 procent 2014 till 28 procent 2017, vilket är högst i staden. I Husby har otryggheten fördubblats, från 19 till 40 procent.

Ca 25 procent av invånarna i stadsdelsområdet känner sig mycket otrygga om de går ut ensamma på kvällen. Oron för att utsättas för brott har ökat från 23 till 31 procent. Samtidigt visar mätningen att antalet personer som utsatts för brott inte har ökat.

I stadsdelsområdet finns den högsta andelen i staden som störs av nedskräpning (ca 42 procent), skadegörelse (34 procent) och ungdomar (ca 30 procent).

Högst andel i staden (44 procent) känner sig otrygga på grund av olovlig trafik på gång- och cykelvägar. Det har även framkommit via förvaltningens klagomålshantering och polisens medborgardialoger. En hög andel (34 procent) upplever också problem med mörka områden och dålig belysning, framför allt i Husby.

Andelen som störs av det öppna narkotikamissbruket har nästan fördubblats och är ca 20 procent. I staden som helhet är problemet störst i Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsområden. Oron för att utsättas för våld i den offentliga miljön är högst i staden (34 procent), och har mer än fördubblats sedan 2014, liksom oron för våld eller överfall i hemmet. Efter Spånga-Tensta är Rinkeby-Kistas invånare oroligast i staden för bostadsinbrott (36 procent), trots att polisen uppger att de anmälda bostadsinbrotten i stadsdelsområdet nästan halverats 2016 jämfört med 2013.

När det gäller sexuella trakasserier har 16 procent känt oro medan 4 procent uppger att de varit utsatta för det. Oron för rån är högst i staden och har ökat från 29 till 39 procent i stadsdelsområdet. Fyra procent har varit utsatta för rån.

Det låga förtroendet för förvaltningen har ökat, från 25 procent 2014 till 29 procent 2017. Även förtroendet för polisen är lågt.

3. Mål

Utifrån de uppgifter som redovisats i nulägesanalysen har förvaltningen formulerat tre målområden för det lokala utvecklingsarbetet. Inom de områdena planerar förvaltningen att vidta ett antal åtgärder

---

¹⁷ Trygghet i Rinkeby-Kista 2017, resultat från Stockholms stads trygghetsmätning

de närmaste åren för att vända utvecklingen. Samtliga mål har ett långsiktigt perspektiv.

Arbete och försörjning

- Kvinnor och män i stadsdelsområdet är självförsörjande
- Unga vuxnas förutsättningar för arbete eller studier ska öka

Trygghet

- Kvinnor och män, flickor och pojkar är trygga på allmänna platser

Barn och unga

- Flickor och pojkar har jämlika livschanser
- Barn i stadsdelsområdet har tillgång till förskolor med hög kvalitet
- Barn växer upp i en miljö fri från våld
- Flickor och pojkar deltar i fritidsaktiviteter

4. Prioriterade åtgärder

Följande tematiska områden bedöms kunna bidra till att Rinkeby-Kista stadsdelsområde utvecklas mot visionen *Ett Stockholm för alla*.

- **Arbete och försörjning**
- **Trygghet**
- **Barn och unga**

Inom dessa prioriterade områden planerar stadsdelsförvaltningen åtgärder, ofta i samverkan med andra förvaltningar, myndigheter och olika lokala aktörer. Ytterligare dialoger kommer att hållas innan åtgärderna genomförs.

Härutöver är det angeläget med brukarnas kontinuerliga delaktighet och inflytande i de olika verksamheterna. Det kan t.ex. handla om löpande dialoger, information om verksamhetens innehåll och syfte och att ta tillvara synpunkter och klagomål för att utveckla verksamheten. När brukare får inflytande i den verksamhet de berörs av stärks förtroendet för förvaltningen, samtidigt som verksamheten utvecklas.

Planerade åtgärder beskrivs övergripande under respektive område och mera i detalj i bilaga. I bilagan redovisas även uppgifter om uppföljning och med vilka aktörer förvaltningen samverkar.

Arbete och försörjning

Rinkeby-Kista är det stadsdelsområde i staden som har den lägsta förvärvsfrekvensen och den högsta andelen personer med ekonomiskt bistånd. Det är också det område som har flest hushåll med långa biståndstider (49-60 månader). De långa biståndstiderna skapar behov av särskilt anpassade sysselsättningsåtgärder. Personer med oklar arbetsförmåga ska snarast få träffa en arbeidskonsulent och en jobbcoach för att bedöma om personen klarar av att delta i Jobbtorget verksamhet. Om inte, ska arbetsförmågan utredas eller arbetsträning starta. Personer som riskerar att bli, eller redan är, sjukskrivna ska erbjudas rehabiliteringsinsatser. Förvaltningen planerar ett antal åtgärder för att öka andelen som är självförsörjande i stadsdelsområdet.

- Förvaltningen kommer att i samverkan med Jobbtorg granska journaler och göra nya fördjupade intervjuer med föräldrar i de familjer som haft ekonomiskt bistånd i fyra år och längre. Syftet är att öka kunskapen om vilka insatser som fungerar och leder till självförsörjning och vilka insatser som inte ger resultat. Utifrån kunskapen ska nya arbetsmetoder utvecklas. Målet är att lägre andel hushåll med barn har långvarigt behov av ekonomiskt bistånd år 2023 än år 2016.
- En växande grupp unga vuxna varken arbetar eller studerar. De högsta andelarna i den gruppen i Stockholm finns i Rinkeby och i Husby, där 800-900 unga befinner sig utanför alla stöd- och trygghetssystem. För att nå fler i målgruppen ska förvaltningen samverka med andra aktörer. Riktade informationsinsatser ska utvecklas. I samverkan med olika aktörer och invånare har förvaltningen påbörjat planeringen av medborgardialoger under 2018. Föräldrarna ska också mobiliseras. Som en första åtgärd avser förvaltningen att utöka öppettiderna vid Ungdomens Hus under dagtid på vardagar. Arbetet ska ske i samverkan med Jobbtorg Unga, Kista och den nybildade föräldraföreningen i Rinkeby, Rinkeby föräldraråd. Föräldraföreningen driver redan caféverksamhet i Ungdomens Hus. Syftet är att de unga, med stöd av föräldrar och andra vuxna, ska få kunskap och tillgång till insatser för att kunna påbörja praktik, arbete eller studier.
- Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltningar bedriver sedan 2014 en gemensam social insatsgrupp (SIG) för unga vuxna (19-29 år) med kriminalitet som livsstil. Syftet är att deltagarna ska få arbete, praktik eller utbildning. Sedan verksamheten startade har 50 unga vuxna med ekonomiskt bistånd från Rinkeby deltagit i SIG. Totalt har 30 st. avslutat insatsen. Av dem har 16 numera egen

försörjning. För att uppnå ännu bättre resultat ska upptagningsområdet utvidgas geografiskt till att omfatta hela stadsdelsområdet och arbetssättet utvecklas.

Trygghet

Känslan av otrygghet är hög i stadsdelsområdet.

Att bekämpa brott, t.ex. narkotikaförsäljning och våldsbrott, är en polisiär uppgift. Förvaltningen ansvarar för att bedriva förebyggande trygghetsarbete.

Det förebyggande trygghetsarbetet är av två slag; *situationell prevention* och *social prevention*.

Det situationella trygghetsarbetet innebär att åtgärder vidtas i stadsmiljön för att öka tryggheten för alla invånare och för att förhindra eller försvåra olika typer av brott. Utifrån de behov som identifierats planerar förvaltningen följande åtgärder i samverkan med olika aktörer:

- Tillsammans med andra aktörer planerar förvaltningen trygghetsåtgärder för att försvåra okynnesåkning på parkvägar. Här kan hinder i form av höj- och sänkbara pollare samt olika typer av bommar och fartgupp nämnas. En inventering av trafik hinder och räddningsvägar¹⁸ i samverkan med trafikkontoret, polisen, Fastighetsägare i Järva och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning i hela Järva kommer att utgöra underlag.
- Belysnings- och andra siktförbättrande åtgärder planeras. Möjligheterna till bättre belysning på Rinkeby torg ska undersökas och ljusare och tryggare entrétorg mot Norra Rinkebygången (vid tunnelbanan) skapas.
- Miljön vid Kista busstorg upplevs otrygg. Förvaltningen för diskussioner med Citycon, trafikkontoret, exploateringskontoret och Stockholms läns landsting för att åtgärda problemen där.
- För att öka trivsel och trygghet ska även parkytan vid Sunnanbygången i Rinkeby utvecklas i samverkan med Carnegie och boende.
- En parklek i Hinderstorpsparken i Rinkeby planeras. I arbetet ska samverkan ske med civilsamhället.

---

¹⁸ Med räddningsvägar avses tillgänglighet för räddningstjänsten

- En naturstig ska anläggas i Saimaparken i Akalla i samverkan med fastighetsägare, civilsamhället och polisen.
- Två nya utegym ska anläggas, ett i Kista mot Järvafältet och ett i Hinderstorpsparken i Rinkeby. Samverkan ska ske med idrottsförvaltningen, idrottsföreningar och civilsamhället.
- För att öka tryggheten utifrån barnets perspektiv ska särskilda trygghetsvandringar med barn och ungdomar införas i samverkan med SISAB, utbildningsförvaltningen, trafikkontoret och Fastighetsägare i Järva.
- Trygghetsvandringar för äldre ska införas i samverkan med stadsdelsnämndens pensionärsråd.
- För att minska biltrafiken till Husby Gård, ska möjligheterna att anlägga parkeringsplatser i närheten undersökas i samverkan med trafikkontoret och exploateringskontoret.
- ”Sommar på torget” är en ny verksamhet som förvaltningen planerar att införa. Den ska komplettera befintlig sommarlovsverksamhet och rikta sig till en vidare målgrupp som även omfattar äldre. Tanken är att i samverkan med bl.a. Jobbtorg, kulturförvaltningen och civilsamhället befolka Rinkeby och Akalla torg med lugnare aktiviteter inom sport och kultur under sommarperioden, t.ex. med en scen, flyttbara bangolfbanor och boulebanor. Även samhällsinformation från olika aktörer ska finnas där.
- Ett kulturkvarter, liknande det i Husby, planeras i Rinkeby i samverkan med kulturförvaltningen.

Barn och unga

Förvaltningen bedömer att universella åtgärder för barn och unga ska prioriteras. Dessa riktas främst till föräldrar, förskola, fritidsverksamhet och skola och omfattar:

- Hembesöksprogrammet, som erbjuds alla förstagångsföräldrar i Rinkeby i samverkan med landstinget, införs även i Husby. Syftet är bl.a. att bidra till att öka föräldrars kunskap om barns behov.
- Tillsammans med företrädare för andra myndigheter och civilsamhället planeras ett barnrättsnätverk. Syftet är att föräldrar ska få ökade kunskaper om barns rättigheter.

- Inskrivningsgraden i förskola i stadsdelsområdet är 89 procent i åldrarna 2-5 år, vilket är lägst i staden. För åldersgrupperna 4 och 5 år sjunker andelen barn som deltar i någon pedagogisk verksamhet. I Skillnadernas Stockholm redovisas forskning som visar att förskolan har positiv påverkan på barns utveckling och lärande långt upp i skolåldern. Förskoleverksamheten ska systematiskt söka upp familjer med barn som inte deltar i någon pedagogisk verksamhet. Syftet är att ta reda på varför föräldrar inte väljer förskola. Resultaten ska utgöra underlag för utveckling av förskolan och/eller utveckling av andra former av pedagogiska verksamheter.
- Medarbetare inom förskolan med uppdrag att representera och informera om förskola, så kallade förskoleambassadörer, ska kontinuerligt finnas tillgängliga på medborgarkontoren i Rinkeby och Husby för att informera föräldrar som inte har sina barn i förskola. Arbetet ska ske i samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning, utbildningsförvaltningen och landstinget.
- Förskoleverksamheten ska utveckla nuvarande förskoleteam till ett barnhälsoteam för att stödja personalen att tidigt identifiera barn som behöver mer stöd och utforma insatser på olika nivåer. Samverkansformerna mellan BVC och landstingets specialistverksamheter ska stärkas så att barn tidigt får de olika insatser de behöver. Ett fördjupat samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning kommer att påbörjas för att utbyta erfarenheter och utveckla gemensam resursanvändning.
- Enligt landstingets årsrapport för Stockholms län är övervikt och fetma ett folkhälsoproblem. Fetma hos barn och ungdomar riskerar att kvarstå och ökar också risken för hälsoproblem i tonåren och som vuxen. Andelen fyraåringar med fetma och treåringar med kariesskadade tänder i Rinkeby-Kista är bland de högsta i länet. Förskoleverksamheten ska i samverkan med olika aktörer informera föräldrar om goda kostvanor, hälsa och tandvård. Föräldrar på förskolorna och de öppna förskolorna ska få återkommande information om kost, hälsa, rörelse och tandvård genom föreläsningar på föräldramöten eller tematräffar som förskolan anordnar. På förskolorna ska det finnas skriftlig information på olika språk om goda kostvanor och tandvård.

- Förskolan ska utveckla sin roll som arena för att på olika sätt stärka föräldrar i deras föräldraroll genom att bl.a. bjuda in olika aktörer till föräldrasammankomster.
- Förmåga att uttrycka sig och kommunicera är en förutsättning för att förstå sin omvärld och i framtiden nå godkända resultat i skolan. I Rinkeby-Kista är 94 procent av barnen i de kommunala förskolorna flerspråkiga. En översyn ska göras av förskolornas förutsättningar att ge alla barn möjlighet att utveckla både sitt modersmål och det svenska språket på sin förskola. De förskolor som har sämre förutsättningar att uppfylla läroplanens mål ska beskriva åtgärder för hur de ska nå målen. Det kan gälla arbetssätt, modersmålsstöd eller personalens kompetens.
- För att främja högläsning ska alla barn i de kommunala förskolorna få en bok att ta med sig hem när de fyller fem år. Tillsammans med boken ska föräldrarna få information om vikten av högläsning och information om stadsdelsområdets bibliotek.
- En verksamhet för barn (7-12 år) som syftar till att stärka läsförmågan planeras i familjehuset och på biblioteket i stadsdelsområdet.
- För att flickor och pojkar ska ha jämlika livschanser prioriterar förvaltningen det förebyggande arbetet. För att öka närvaron och tryggheten i miljöer där ungdomar vistas kommer antalet fältassistenter att utökas från sju till tio under 2018. Eftersom behovet av förebyggande arbete bland barn i mellanstadieåldern har ökat, kommer fältassistenter att arbeta uppsökande även i den målgruppen.
- Det uppsökande arbetet utförs med särskild inriktning på utemiljöer där barn och ungdomar vistas, på skolor och i förvaltningens ungdomsverksamheter. Arbetet bedrivs bl.a. i samverkan med Framtid Stockholm Järva, en ny satsning som riktar sig till ungdomar i hela Järvaområdet. Framtid Stockholm Järva drivs av socialförvaltningen och har till uppgift att öka möjligheterna för barn/unga i missbruk och kriminalitet och deras familjer att så tidigt som möjligt få stöd och insatser. Framtid Stockholm Järva är en del av en större trygghetssatsning i området.
- Det uppsökande arbetet ska bidra till att öka tryggheten i området för invånarna på Järva. Uppdraget för fältassistenter

i Rinkeby-Kista och i Spånga –Tensta kommer att ses över för att få ett mer sammanhållet uppsökande arbete på Järva. Framtid Stockholm Järva har också uppsökare bland ungdomar på Järva. Fältassistenter i Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta har i uppdrag att samverka med Framtid Stockholm Järva samt med föreningslivet och polis. Förvaltningens samverkan med föreningslivet/civilsamhället ska utvecklas för att ytterligare bidra till att öka tryggheten i området.

- Fler ungdomar som kommit i kontakt med droger, kriminalitet eller som befinner sig i annan social utsatthet, ska få hjälp genom samarbete mellan förvaltningen och Framtid Stockholm Järva. En styrgrupp från båda parter bildas för att stärka samverkan.
- En ny arbetsmodell för ungdomar som har behov av omfattande insatser ska arbetas fram under våren 2018. Arbets sättet ska omfatta vårdkedjan från öppenvårdsinsatser till placering utanför hemmet där ett intensivt arbete ska göras under hela placeringstiden. En ny modell för eftervård efter placering är en annan viktig del för att tidigare insatser ska bli hållbara över tid.
- Rutiner ska utarbetas inom förvaltningen för samhandläggning av ärenden där våld misstänks förekomma. Vidare ska rutiner och metoder säkerställas för att identifiera barn och ungdomar som riskerar att uppleva våld i nära relation. Här avses även hedersrelaterat våld.
- En årlig vecka med våldsförebyggande program i samverkan med civilsamhället, landstinget, idrottsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen för allmänhet och medarbetare ska genomföras.
- Förvaltningen planerar att implementera det våldsförebyggande programmet Mentorerna i Våldsprevention (MVP) i stadsdelsområdets högstadieskolor. Första omgången av programmet genomförs i Husbygårdsskolan och i Rinkebyskolan. Ett våldsförebyggande arbetssätt inom förskolan ska utvecklas.
- Skolsociala stödteam ska inrättas i syfte att bl.a. öka elevers närvaro i skolan. Verksamheten innebär en utökad samverkan mellan stadsdelsförvaltningen och de kommunala skolorna i stadsdelsområdet.

- Förvaltningen kommer under våren att samlokalisera verksamhet i Husby Centrum i anslutning till Husby bibliotek. Verksamheter som kommer att finnas där är bl.a. medborgarkontor, medborgarvärdar, familjehuset och RATS Teater. RATS Teater är en ideell förening som grundades 2008. Ett samverkansavtal med RATS teater, Stockholms universitet och förvaltningen håller på att tas fram. Samarbetet mellan Stockholms universitet och RATS Teater syftar till att främja dialog och lärande för barn och unga som idag inte naturligt söker sig till utbildningsinstitutioner. Målet är att skapa en permanent scen i Husby. RATS Teater samarbetar med etablerade kulturinstitutioner som Riksteatern, Dramaten och Nobelmuseet.
- Ungdomar efterfrågar stöd och vägledning om studier och yrkesval och därför kommer det regelbundet att arrangeras studie-, yrkes- och arbetsvägledning i samverkan med Jobbtorg, högskolor och universitet, civilsamhälle och näringsliv på träffpunkterna för unga 16-19 år.
- Föräldranätverk, knutna till Familjehuset och olika ungdomsverksamheter inom förvaltningen, planeras.
- Ett mentorskapsprogram för ungdomar påbörjas för att öka ungas kunskap om att arbeta i kommunal verksamhet och medarbetares kunskap om att vara ung i stadsdelsområdet.
- Andelen unga i stadsdelsområdet som är aktiva i exempelvis idrottsföreningar eller kulturskola är låg jämfört med andra stadsdelsområden. Förvaltningen ska, via fritidslotsar, stödja fler ungdomar att delta i det lokala fritidsutbudet. Förutsättningar för att öppna en särskild mötesplats för specifika målgrupper med fokus på flickor och hbtq-personer ska utredas.

5. Geografiska fokusområden

År 2016 flyttade ca 7 600 personer från Rinkeby-Kista stadsdelsområde, vilket motsvarade ca 15 procent av befolkningen i området. Det är betydligt mer omfattande än den genomsnittliga utflyttningen från stadens stadsdelsområden som 2016 uppgick till ca 7 procent. Utflyttningen från Rinkeby-Kista stadsdelsområde har varit ungefär 15 procent under en lång följd av år vilket, statistiskt sett, innebär att befolkningen byts ut ungefär vart sjunde år.

Utöver den tolkning som anges i Skillnadernas Stockholm, att utflyttningen kan förklaras av att de som bor i ett område med låg inkomst- och utbildningsnivå flyttar när de får det bättre, utesluter inte förvaltningen att känslan av otrygghet kan vara en annan orsak. Även bristen på bostäder med fyra och fem rum och en ojämn fördelning inom de olika stadsdelarna när det gäller lägenheternas upplåtelseform torde spela roll, då dessa faktorer försvårar möjligheten att göra "bostadskarriär" i sitt eget område. Stadsdelsförvaltningen avser, att tillsammans med t.ex. bostadsbolag, fördjupa kunskaperna om skälen till den omfattande utflyttningen.

En minskad utflyttning förbättrar, enligt förvaltningens mening, förutsättningarna för en starkt social hållbarhet i stadsdelsområdet, vilket är särskilt angeläget i Husby och Rinkeby. Engagerade invånare, som känner sitt bostadsområde och sina grannar, bidrar till ökad trygghet och social stabilitet. Det finns gott om exempel på engagerade boende som t.ex. deltar i föräldranätverk, nattvandring och i trygghetsvandringar. Stadsdelsförvaltningen ämnar ta initiativ till ökad samverkan med boende, däribland föräldrar. Det är också angeläget att fler invånare känner förtroende för de myndigheter som verkar i området, däribland förvaltningen.

Trygghetsåtgärder kommer att prioriteras i hela stadsdelsområdet. De prioriterade åtgärderna inom områdena arbete och försörjning samt barn och unga ska också riktas mot hela stadsdelsområdet, men med ett särskilt fokus på Husby och Rinkeby.

Akalla

I Akalla bor ca 8 700 invånare¹⁹. Av bostäderna är ca 21 procent hyresrätter och 79 procent bostadsrätter. För närvarande planeras ca 400 nya lägenheter i Akalla.

---

¹⁹ Områdesfakta

Medelinkomsten i Akalla år 2015 var 241 500 kronor; 219 000 kronor för kvinnor och 263 500 kronor för män. Andelen förvärvsarbetande kvinnor (20-64 år) uppgick till ca 64 procent. För männen var motsvarande andel ca 70 procent. Totalt förvärvsarbetade nästan 67 procent.

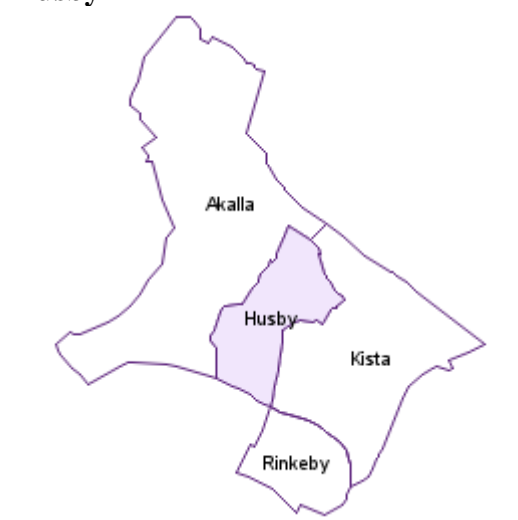
År 2016 hade knappt 40 procent av invånarna 25-64 år eftergymnasial utbildning.

Utbildningsnivå	Procent	Stockholms stad
Grundskola	17,5	9
Gymnasial	37,7	30,1
Eftergymnasial	39,5	58
Uppgift saknas	5,3	2,9
Totalt	100 %	100 %

Utbyggnaden av tunnelbanan från Akalla till Barkarby påbörjas under 2018 och beräknas pågå under sex år.

Utöver de verksamheter som förvaltningen redan ansvarar för i stadsdelen ska förutsättningarna för att anlägga en parklek utredas. En parklek är en bemannad lekpark.

Husby

I Husby bor ca 12 000 invånare. Lägenhetsbeståndet består av ca 78 procent hyresrätter och ca 22 procent bostadsrätter. Det finns planer på förtätning med ca 600 nya bostäder i området under de närmaste åren.

Medelinkomsten i Husby år 2015 var 208 700 kronor; 181 400 kronor för kvinnor och 234 100 kronor för män. Andelen förvärvs-

arbetande kvinnor (20-64 år) uppgick till ca 53 procent. För männen var motsvarande andel ca 62 procent. Totalt förvärvsarbetade ca 58 procent.

År 2016 hade drygt 31 procent av invånarna 25-64 år eftergymnasial utbildning.

Utbildningsnivå	Procent	Stockholms stad
Grundskola	24,4	9
Gymnasial	39,2	30,1
Eftergymnasial	31,4	58
Uppgift saknas	5,1	2,9
Totalt	100 %	100 %

Husby ingår, enligt polisen, bland de 23 särskilt utsatta områdena²⁰ i riket. I Husby har känslan av otrygghet fördubblats sedan 2014. Under 2017 har polisen installerat övervakningskameror i centrum.

Sedan 2013 samverkar flera kulturaktörer i Husby i Husby kulturkvarter. En projektledare från kulturförvaltningen samordnar arbetet där bl.a. stadsdelsförvaltningen, Berättarministeriet, Husby bibliotek, Kulturskolan, Folkets Husby, Mittiprickteatern, RATS teater, Fryshuset, Husby Konst & Hantverksförening, Husby ungdomsgård, Reactor, Svenska Bostäder, Husbybadet och Husbygårdsskolan ingår.

Stadsdelsförvaltningen planerar att samlokalisera vissa verksamheter i Husby Centrum. Det gäller främst familjehuset med föräldrarådgivning och öppen förskola samt medborgarkontoret. Förvaltningen planerar också en parklek i Husbyparken under 2018.

Vid Dalhagens bollplan planerar staden för en skola och en idrottshall. Via särskilda medel ska ett grönt kulturstråk från Husby centrum till Husby gård skapas.

---

²⁰ Rapporten "Utsatta områden - Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen" Polismyndigheten/NOA 2017

Kista

I Kista bor ca 12 700 invånare. Bostäderna i stadsdelen består till största delen av flerbostadshus (86 procent). Bland dem är drygt 83 procent bostadsrätter och ca 17 procent hyresrätter.

Medelinkomsten i Kista år 2015 var 287 800 kronor; 247 300 kronor för kvinnor och 325 200 kronor för män. Andelen förvärvsarbetande kvinnor (20-64 år) uppgick till ca 67 procent. För männen var motsvarande andel ca 70 procent. Totalt förvärvsarbetade nästan 69 procent.

År 2016 hade knappt 52 procent av invånarna 25-64 år eftergymnasial utbildning.

Utbildningsnivå	Procent	Stockholms stad
Grundskola	10,4	9
Gymnasial	30,4	30,1
Eftergymnasial	51,5	58
Uppgift saknas	7,8	2,9
Totalt	100 %	100 %

I Kista pågår planering av flera utbyggnadsprojekt, t.ex. Kista Äng (ca 1 600 bostäder), Odde (ca 2 000 bostäder), Isafjord (ca 400 bostäder), Sporthotellet (ca 500 lägenheter) och Skalholt (ca 700 lägenheter).

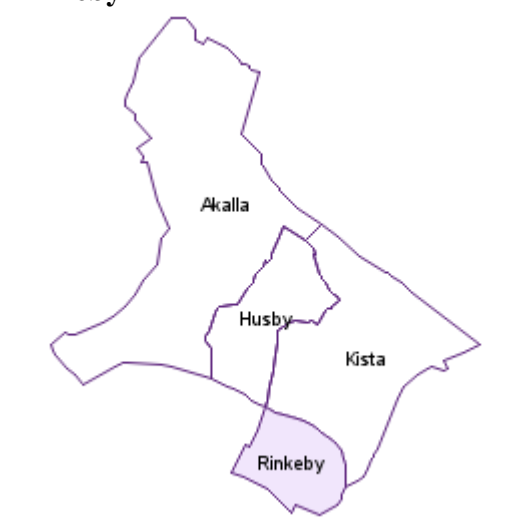
Tvärbanans Kistagren beräknas vara fullt utbyggd år 2023.

Stadsdelsförvaltningen planerar för att inrätta en öppen förskola vid Jan Stenbecks Torg (kv. Skalholt). Härigenom kommer förvaltningen driva öppen förskola i samtliga fyra stadsdelar. Ett utegym

ska anläggas i Kista invid Järvafältet. Vidare ska förutsättningarna för att anlägga en parklek i Kista utredas.

Rinkeby

I Rinkeby bor ca 16 000 invånare. Av bostäderna är ca 98 procent hyresrätter. Ett nytt bostadsområde, Rinkebyterassen, med både hyresrätter och bostadsrätter, invigdes i september 2017. Utmed Rinkeby allé och Rinkebysvängen planeras ombyggnationer och viss förtätning. Planering pågår också för att sammanlänka Rinkeby, Tensta och Bromsten i projektet Spångadalen, i vilket bl.a. innefattas 800-1000 bostäder och en skola.

Medelinkomsten i Rinkeby år 2015 var 172 800 kronor; 149 400 kronor för kvinnor och 194 900 kronor för män. Andelen förvärvsarbetande kvinnor (20-64 år) uppgick till ca 43 procent. För männen var motsvarande andel ca 56 procent. Totalt förvärvsarbetade knappt 50 procent.

Rinkeby är den stadsdel i staden där flest barnfamiljer, 42 procent, lever i ekonomisk utsatthet, vilket innebär att de har en inkomst under 201 100 kronor.

År 2016 hade 21 procent av invånarna 25-64 år eftergymnasial utbildning.

Utbildningsnivå	Procent	Stockholms stad
Grundskola	37	9
Gymnasial	35,5	30,1
Eftergymnasial	21	58
Uppgift saknas	6,5	2,9
Totalt	100 %	100 %

Enligt polisen ingår Rinkeby, liksom Husby, bland de 23 särskilt utsatta områdena²¹ i landet. Den upplevda otryggheten är hög även i Rinkeby. Under 2017 har polisen installerat övervakningskameror i centrum. Ett nytt poliskontor med ca 250 arbetsplatser nära centrum beräknas vara klart 2019.

I Rinkeby finns en parklek, och planering för ytterligare en ska påbörjas. Bättre belysning på torget, utveckling av parkytan vid Sunnanbygången och ett utegym planeras. Via särskilda medel ska Norra stadsparken utvecklas. Förvaltningen ska utreda förutsättningarna för att etablera ett kulturkvarter, liknande det i Husby, även i Rinkeby. I det arbetet ska kulturförvaltningen vidtalas.

6. Aktörer i det lokala utvecklingsarbetet

För att nå målen i det lokala utvecklingsprogrammet krävs en god samverkan mellan berörda aktörer i det lokala utvecklingsarbetet.

Stockholms stads fackförvaltningar

- Stadsbyggnadskontoret
- Utbildningsförvaltningen
- Arbetsmarknadsförvaltningen
- Trafikkontoret
- Exploateringskontoret
- Kulturförvaltningen
- Idrottsförvaltningen
- Socialförvaltningen

Stockholms stads bolag

- Svenska Bostäder
- SISAB
- Familjebostäder
- Stockholmshem
- Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS)
- Stockholm Business Region (SBR)

Civilsamhället

- Idrottsföreningar
- Föreningar som arbetar trygghetsskapande
- Föreningar för barn och unga
- Fryshuset

---

²¹ Rapporten "Utsatta områden - Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen" Polismyndigheten/NOA 2017

- Föräldraföreningar
- Kvinnoföreningar
- Studieförbund
- Fastighetsägarföreningar
- Hyresgästföreningen
- Lokala Folkets Husföreningar
- Religiösa samfund

Myndigheter

- Stockholms läns landsting
- Arbetsförmedlingen
- Polisen
- Åklagarmyndigheten
- Kriminalvården
- Försäkringskassan
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
- Räddningstjänsten

Privat sektor

- FastPartner
  - Företag i Järva
  - Centrumägare
  - Citycon
  - Electrum
  - Kista Science City AB
  - Fritid Stockholm AB
  - Carnegie
-